

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

14 stycznia 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Krzysztof Grzesiowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Agnieszka Góra-Błaszczkowska

SSN Ewa Stefańska

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 14 stycznia 2025 r. w Warszawie
skargi kasacyjnej Zarządcy masy sanacyjnej A.B. - współnika P. spółki jawnej w
restrukturyzacji w G.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach

z 21 lipca 2021 r., I ACa 885/20,

w sprawie z powództwa Zarządcy masy sanacyjnej A.B. - współnika P. spółki
jawnej w restrukturyzacji w G.

przeciwko S.Ł.

o zapłatę,

1. oddala skargę kasacyjną;

**2. zasądza od powoda na rzecz pozwanej kwotę 8.100 zł (osiem
tysięcy sto złotych) z odsetkami w wysokości odsetek
ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego
za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia powodowi odpisu
niniejszego wyroku do dnia zapłaty.**

Agnieszka Góra-Błaszczkowska

Krzysztof Grzesiowski

Ewa Stefańska

(G.N.-J.)

UZASADNIENIE

1. Wyrokiem z 15 października 2020 r. Sąd Okręgowy w Katowicach oddalił powództwo Zarządcy masy sanacyjnej A.B. - wspólnika P. spółki jawnej w restrukturyzacji w G. przeciwko pozwanej S.Ł. o zapłatę i orzekł o kosztach procesu.

2. Wyrokiem z 21 lipca 2021 r. Sąd Apelacyjny w Katowicach oddalił apelację powoda i orzekł o kosztach procesu.

3. Z ustaleń faktycznych poczynionych przez Sąd Okręgowy i zaakceptowanych przez Sąd Apelacyjny wynika, że 10 lutego 2017 r. A.B. sprzedał P.T. 26 udziałów w T. spółce z o.o. w W. za cenę 443.508,73 zł. Cena, zgodnie z postanowieniami umowy, miała być przelana na rachunek bankowy pozwanej S.Ł.. Tego samego dnia A.B. sprzedał K.B. 46 udziałów w T. spółce z o.o. w W. za cenę 716.437,18 zł. Cena, zgodnie z postanowieniami umowy, również miała być przelana na rachunek bankowy pozwanej S.Ł. Sprzedaż udziałów w T. spółce z o.o. w W. nie była objęta żadnym zabezpieczeniem. Kwota w łącznej wysokości 1.159.945,91 zł trafiła na rachunek bankowy pozwanej w lutym 2017 r. Następnie w okresie od 13 lutego 2027 r. do 3 kwietnia 2017 r. pozwana na pisemne polecenia A.B. przekazała całą otrzymaną kwotę osobom trzecim. Wobec tego pozwana wyzbyła się całej otrzymanej kwoty bez uzyskiwania jakiegokolwiek korzyści dla siebie. Postanowieniem z 7 listopada 2018 r. Sąd Rejonowy w Gliwicach otworzył postępowanie sanacyjne dłużnika A.B. jako wspólnika P. Spółki Jawnej w G. oraz wyznaczył zarządcę.

4. Sąd Apelacyjny podzielił ocenę prawną Sądu Okręgowego i uznał, że pozwana nie jest bezpodstawnie wzbogacona, ponieważ czynności podjęte przez pozwaną na wyraźne polecenie A.B., a polegające na rozdysponowaniu całej kwoty przebranej na jej rachunek bankowy prowadzą do uznania, że po stronie pozwanej nie zachodzi już stan wzbogacenia, a A.B. nie jest zubożony.

5. Skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego wniósł powód, zaskarżając wyrok w całości, wnosząc o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

6. Skarżący zarzucił naruszenie prawa materialnego, tj. art. 409 k.c. poprzez jego niezastosowanie w sprawie, w sytuacji, w której pozwana musiała liczyć się z obowiązkiem zwrotu świadczenia.

7. Skarżący zarzucił również naruszenie prawa procesowego, które to uchybienie miało istotny wpływ na wynik sprawy, tj.:

a) art. 316 § 1 w zw. z 233 k.p.c. poprzez pominięcie przy wyrokowaniu oceny następujących faktów, że: pozwana musiała liczyć się z obowiązkiem zwrotu świadczenia; pozwana nie przedstawiła dowodu na to, iż środki wydatkowane na potrzeby spółki G. pochodziły od A.B.; A.B. nie mógł wydać pozwanej S.Ł. wiążących dyspozycji co do spłaty zadłużenia spółki G. z środków stanowiących jego majątek osobisty, a które to środki powinny zostać przekazane do Komornika;

b) art. 328 § 2 k.p.c. poprzez sporządzenie niepełnego uzasadnienia wyroku przez niedostateczne i nazbyt powierzchowne wskazanie okoliczności, które sąd uznał za udowodnione. Sąd drugiej instancji niedostatecznie wyjaśnił podstawy swoich twierdzeń dla których uznał, że powództwo zasługuje na oddalenie, a także pominął w swym uzasadnieniu szereg zarzutów, który powód stawiał pozwanemu.

8. W odpowiedzi na skargę kasacyjną pozwana wniosła o oddalenie skargi kasacyjnej oraz zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

9. Przed oceną zarzutów naruszenia prawa procesowego trzeba podkreślić, że podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów (art. 398³ § 3 k.p.c.), a Sąd Najwyższy jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia (art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Stąd też zarzut skarżącego dotyczący naruszenia art. 233 w zw. z art. 316 § 1 k.p.c. jest a limine niedopuszczalny.

10. Odnosząc się do zarzutu naruszenia prawa procesowego, tj. art. 328 § 2 k.p.c., należy wskazać, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono, iż

uchybiecie temu przepisowi tylko wyjątkowo może stanowić usprawiedliwioną podstawę kasacyjną wtedy, gdy skutek uchybienia wymaganiom stawianym uzasadnieniu zaskarżone orzeczenie nie poddaje się kontroli kasacyjnej. Zatem nie każde uchybienie w zakresie konstrukcji uzasadnienia sądu drugiej instancji może stanowić podstawę dla skutecznego podniesienia zarzutu kasacyjnego, lecz tylko takie, które uniemożliwia Sądowi Najwyższemu przeprowadzenie kontroli prawidłowości orzeczenia (zob. wyroki SN: z 7 października 2005 r., IV CK 122/05; z 28 listopada 2007 r., V CSK 288/07; z 21 lutego 2008 r., III CSK 264/07; postanowienie SN z 23 lipca 2015 r., I CSK 654/14). Należy podkreślić, że uzasadnienie orzeczenia sądu odwoławczego nie musi zawierać wszystkich elementów typowych dla uzasadnienia orzeczenia pierwszoinstancyjnego, lecz jedynie te elementy, które ze względu na treść apelacji i zakres rozpoznania sprawy są niezbędne do przedstawienia motywów rozstrzygnięcia wydanego przez ten sąd, a naruszenie przez sąd drugiej instancji zasad sporządzania uzasadnienia orzeczenia jedynie wyjątkowo może stanowić usprawiedliwioną podstawę kasacyjną, co ma miejsce, gdy skutek uchybienia wymaganiom stawianym uzasadnieniu zaskarżone orzeczenie nie poddaje się kontroli kasacyjnej.

11. Wbrew stanowisku skarżącego uzasadnienie zaskarżonego orzeczenia spełnia wymogi ustawowe. Sąd drugiej instancji wyczerpująco odniósł się do zarzutów apelacyjnych i rzeczowo uzasadnił, dlaczego podzielił ocenę prawną dokonaną przez Sąd Okręgowy. Sąd Apelacyjny nie dokonał odmiennej oceny wiarygodności i mocy dowodów przeprowadzonych przez sądem pierwszej instancji. Nie zmienił żadnych ustaleń co do braku bezpodstawnego wzbogacenia po stronie pozwanej. Należy podkreślić, że z ustanowionego obowiązku rozpoznania sprawy w granicach apelacji nie wynika konieczność osobnego omówienia przez sąd w uzasadnieniu wyroku każdego argumentu apelacji. Za wystarczające należy uznać odniesienie się do sformułowanych w apelacji zarzutów i wniosków w sposób wskazujący na to, że zostały one przez sąd drugiej instancji w całości rozważone przed wydaniem orzeczenia, co w ocenie Sądu Najwyższego nastąpiło w niniejszej sprawie. Stąd też chybiony okazał się zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c.

12. Zasadniczym przedmiotem skargi jest zarzut naruszenia prawa materialnego dotyczący art. 409 k.c., zgodnie z którym obowiązek wydania korzyści

lub zwrotu jej wartości wygasa, jeżeli ten, kto korzyść uzyskał, zużył ją lub utracił w taki sposób, że nie jest już wzbogacony, chyba że wyzbywając się korzyści lub zużywając ją powinien był liczyć się z obowiązkiem zwrotu.

13. Skarżący upatruje naruszenia art. 409 k.c. w wyniku jego niezastosowania przez Sąd Apelacyjny, ponieważ – jak podkreśla – „pозwana musiała liczyć się z obowiązkiem zwrotu świadczenia”. Sądy meriti nie zastosowały tego przepisu, ponieważ – zgodnie z ustalonym stanem faktycznym – pozwana uzyskanej korzyści majątkowej nie zużyła (ani nie utraciła) „na własne potrzeby”. Jak przyjęły sądy meriti pozwana uzyskała korzyść w łącznej wysokości 1.159.945,91 zł, która należała do A.B. jako osoby uprawnionej z tytułu zawartych umów sprzedaży udziałów w T. spółce z o.o. w W. Należy podkreślić, że środki te nie trafiły na rachunek bankowy pozwanej omyłkowo, czy w wyniku błędu, a zostały przekazane zgodnie z zawartymi umowami. Następnie pozwana na polecenia A.B. dokonała przelewu całej otrzymanej kwoty na rachunki bankowe osób trzecich. W tym momencie po stronie pozwanej ustał stan wzbogacenia, czyli pozwana ostatecznie nie uzyskała żadnej korzyści majątkowej kosztem A.B. Trafnie więc sądy meriti uznały, że pozwana nie była już „wzbogacona”, a A.B. nie był już „zubożony” w rozumieniu art. 405 k.c. Stąd też przepis art. 409 k.c. nie mógł znaleźć zastosowania w sprawie, ponieważ z chwilą rozdysponowania korzyści majątkowej zgodnie z wolą A.B. po stronie pozwanej wygasł obowiązek jej wydania. W ocenie Sądu Najwyższego działając w takiej sytuacji faktycznej pozwana nie musiała liczyć się z obowiązkiem zwrotu uzyskanej korzyści majątkowej w rozumieniu art. 409 k.c.

14. W związku z powyższym niezasadny okazał się zarzut skarżącego dotyczący naruszenia prawa materialnego, ponieważ Sąd Apelacyjny prawidłowo nie zastosował art. 409 k.c.

15. W tym stanie rzeczy Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c., oddalił skargę kasacyjną. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono zgodnie z art. 98 § 1, § 1¹ i § 3 k.p.c. w zw. z § 2 pkt 7, § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

Agnieszka Góra-Błaszczkowska

Krzysztof Grzesiowski

Ewa Stefańska

(M.M.)

r.g.